УДК 37.017.4

Яценко О.Ю*. здобувач третього рівня вищої освіти (доктор філософії) 3-го року навчання Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)*

ЦІННІСНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ ГРОМАДЯНИНА-ПАТРІОТА

З плином часу відбувається зміна покоління, яке приносить з собою перебудову світового порядку, зміною цінностей людства. Формування суспільних відносин, державного устрою та міжнародних відносин – беззаперечно залежить від закладених знань, умінь та набутих навичок, які ми отримуємо під час освітнього процесу. Сьогоднішня система освіти розпочинає свою трансформацію від потреб підростаючого покоління, молоді. Все більше педагоги наголошують на «ціннісному» підході та студентоцентризмі. Ціннісний або ж аксіологічний підхід «передбачає формування в молодої людини системи цінностей, що визначають її ставлення себе, інших людей, навколишнього світу. Оскільки в основі відповідальної поведінки особистості закладено систему ставлень, в основі яких ціннісні орієнтації людини, тому аксіологічний підхід є базовим у формуванні моральної відповідальності». [2] Якщо ми розглянемо важливість ставлення до самого себе, а особливо поваги та любові до себе, то впевнено можемо говорити про зародження любові до навколишнього світу, своєї держави, а отже, і громадянина-патріота. В погляді на студентоцентризм в освіті – зосередження уваги на потребах, особистості, інтересах і почуття студента, як молодої особистості, майбутнього покоління, яке буде впливати на життя суспільства в майбутньому. На молодь впливають зовнішні чинники, тенденції політичного, соціо-культурного розвитку.

Розглядаючи реалії світу XXI століття, ми постаємо перед важливими чинниками, які впливають на виховання громадянина: «мілітаризація» та «цифровізація». Мілітаризація і цифровізація — можуть мати значний вплив на формування громадянських цінностей, особливо таких, як патріотизм, національна ідентичність, гідність і громадянська відповідальність. Водночас, ці два фактори можуть нести абсолютно протилежний результат. Мілітаризація – це підпорядкування економічного, політичного та суспільного життя держави цілям нарощення озброєнь і зміцнення військово-економічної могутності з метою підготовки та здійснення війни або придушення внутрішніх опозиційних сил. [1] В основу мілітаризації покладено військове виховання, яке виховує громадянина-патріота, який має любити та оберігати свою державу. Можемо

стверджувати, що військове виховання в дихотомії Сходу та Заходу дещо відрізняється. Наприклад, в країнах Азії виховний процес, в тому числі і військова педагогіка ґрунтується на усталених традиціях, релігії, цінностях, які дещо відрізняються від європейських. Для Сходу притаманні виховання колективізму, суворої дисципліни та самопожертви на користь держави (досить помітна тенденція в Японії та Китаї, на які вплинуло історичне минуле). Звісно, це може виступати як найвищий рівень виховання патріотизму в громадян, водночас, якщо національні інтереси ставляться вище власних, то загальнолюдські цінності можуть розчинитись. Якщо ми поглянемо на військове виховання Заходу, то тут переважає виховання почуття обов'язку перед громадянами, збереженні їх безпеки, розвиток лідерських якостей, критичного мислення.

Значний вплив на молоде покоління також має цифровізація. Цифровізація є визнаним механізмом економічного зростання завдяки здатності технологій позитивно впливати на ефективність, результативність, вартість та якість економічної політики держави.[3] Сучасні технології стали невід'ємною складовою нашого життя. Проте, якщо мілітаризація все ж об'єднує певну групу людей з однією ціллю, то цифровізація окрім спрощення доступу до інформації, розвитку цінностей, вимагає критичного мислення задля попередження маніпуляцій.

По завершенню Другої світової війни світ закріпив загальнолюдські цінності, задля попередження війн, злочинів та знищення людства у Декларації з прав людини та громадянина (1948). Одна з головних тез розміщена в 1 Статті: «Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у стосунку один до одного в дусі братерства.» [4] Декларація містить в собі збереження та виховання загальнолюдських цінностей, які включають в себе любов до власної держави та поваги до інших культур, рас і т.д. Можемо сказати, що цей документ може бути своєрідним ключем до формування цінностей, які сформували б цивілізоване і правове суспільство.

Виховання громадянина-патріота, здатного підтримувати національні цінності, водночас не ігноруючи глобальні виклики, такі як зміни клімату, мир у світі, права людини, стає одним із ключових аспектів ціннісного підходу.

Отже, ціннісний підхід - допомагає формувати свідомих, відповідальних і активних громадян, здатних до глибокого розуміння своєї країни, культури та історії, а також активно брати участь у розбудові демократичного суспільства, спільно з іншими країнами та культурами, підтримуючи глобальні цінності миру, співпраці та сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Гончар, Б. М. (2004). Мілітаризація. У Л. В. Губерський (голова) та ін. (Ред.), *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т.* (Т. 2, с. 812). Знання України.

2. Сопівник, І. В. (2016). Ціннісний (аксіологічний) підхід у вихованні особистості. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*, 239, 225–229. https://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2016_239_34

3. Соснін, О. (2020). Цифровізація як нова реальність країни. *Юридичний вісник України*, 1, 45–54.

4. Загальна декларація прав людини ООН. (1948, 10 грудня). Декларація; міжнародний документ. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025